

עין משפט
נר מצוה

קיה:

רובם של צדיקים מתים בחולֵי מעיים.
פי' צקונטערס למרק עונותיהם ור"י אומר כי יש צמדדשׁ למרק אכילה מן המעיים להיות נקיים וטהורים כמלאכי השרת:
אִמָּא ה' בעִלֹּת בעֲלִיתִי ושְׁנִיתִי.
וצירושלמי משני^א דיצמות היו ולא רלה לקיים

בזה מלות עונה^ב אלא רק כדי לקיים מצות יבום דהיינו צילה ראשונה:
אֵילָן היו אומרים אֵי חברי עֲלָה אָדובן.
לֵאל יעד ר"י מה איסור יש צור העולה לדוכן אס לא משום צרכה לצטלה שלכהנים אמרה מורה לבדק את ישראל:
עֵינִן תַּפְלָה.

פי' כזונת הלז וכן היא דללו דברים שאוכל מפירותיהן צעולס הוה (לקמן דף קכג.) דחשיב עיִון תפלה אצל הא דלמר צנרכוס (דף לז: ונה.) המעיין בתפלתו סוף צא לידי כחצ לצ הוה עיִון דמלפּה ממי יעשה הקצ"ה צקשמו צקטור שחפלתו מקוצלת כדמייתי עלה תוחלת ממושכה מחלה לצ וכן היא

א דלמר ר"י שלשה דברים מוכריִן עונותיו של אדם קיר נטוי ועיִון תפלה ונומסר דין לשמים על צנירן והא דלמר צפרק גט פשוט (צ"צ קסד:) שלשה דברים אין אדם נילול מהם ככל יוס לשון הרע והסהור עבירה ועיִון תפלה אין לפרש שחפּה ממי תיעשה צקשמו שהרצה בני אדם נילולים מוה^א אלא הוה כי הוה דשמעתין כלומר שאינו מתכוין בתפלה שאי אפשר לזהר^ב כדאמרינן צירושלמי^ג מחזיקנא טיטו לרישא דכי מטא למודים מנפשיה כרע^ד בתלסר

^אאלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים שנא^ה יוכה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וכתיב בתריה^ו והביאותים אל הר קדשי וגו' אמר ר' יוסי^ז יהא חלקי מאוכלי שלש סעודות בשבת א"ר יוסי^ח יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום איני והאמר מר הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגרף כי קאמרינן בפסוקי דומרא א"ר יוסי יהא חלקי ממתפללים עם דמדומי חמה א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן ימצוה להתפלל עם דמדומי חמה א"ר זירא מאי קרא^י ייראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים וא"ר יוסי יהא חלקי ממתי בחולי מעיים דרובן של צדיקים מתים בחולי מעיים וא"ר יוסי יהא חלקי ממתי בדרך מצוה וא"ר יוסי^י יהא חלקי ממכניסי שבת בטבריא וממוציאי שבת בצפורי וא"ר יוסי יהא חלקי ממושיבי בהמ"ד ולא ממעמידי בהמ"ד וא"ר יוסי יהא חלקי מגבאי צדקה ולא ממחלקי צדקה א"ר יוסי יהא חלקי ממי שחושדין אותו ואין בו אמר רב פפא לדידי חשדן ולא הוה בי א"ר יוסי חמש בעילות בעלתי ונמטתי חמשה ארוים בישראל ומאן אינון ר' ישמעאל ברבי יוסי ור'^כ אלעזר בר"י ור' חלפתא בר"י ור' אבטילס בר"י ורבי מנחם בר' יוסי והאיבא ורדימס היינו ורדימס היינו מנחם ואמאי קרי ליה ורדימס^כ שפניו דומין לורד למימרא דרבי יוסי מצות עונה לא קיים אלא אימא חמש בעילות בעלתי ושנתי^כ אמר רבי יוסי מימי לא קריתי לאשתי אשתי ולשורי שורי אלא לאשתי ביתי ולשורי שדי אמר ר' יוסי^כ מימי לא נסתכלתי במילה שלי איני והאמרו ליה לרבי מאי טעמא קראו לך רבינו הקדוש אמר להו מימי לא נסתכלתי במילה שלי ברבי מילתא אחריתי הוה ביה שלא הכנים ידו תחת אבנטו וא"ר יוסי^כ מימי לא ראו קורות ביתי אימרי חלוקי וא"ר יוסי מימי לא עברתי על דברי חברי יודע אני בעצמי שאיני כהן אם אומרים לי חבירי עלה לדוכן אני עולה וא"ר יוסי מימי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי אמר רב נחמן^כ תיתי לי דקיימית ג' סעודות בשבת אמר רב יהודה תיתי לי דקיימית עיִון תפלה אמר רב הונא בריה דרב יהושע^כ תיתי לי דלא סגניא תיתי לי דקיימית מצות ציצית אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה אבוך במאי זהיר טפי אמר ליה בציצית יומא חד הוה קא סליק בדרגא איפסיק ליה חוטא ולא נחית ואתא כמה דלא רמיה ואמר אביי תיתי לי דכי יחזינא צורבא מרבנן רשלים מסכתיה

כל כתבי פרק שישה עשר שבת

נחלם יעקב. ולא נחלת אברהם ויחזק:
לארכה ולרחצה. ארץ זו ולא יותר:
האללוס האל. ותו לא:
תבטיל של סרדין. חשוב הוה:
ראשי שומין. חשובים היו להן:
כסא דהרסנא. דגיס קטנים מטוגנים צשומן קרציהן ובקמח:
דור אנוש. התחילו לעבוד ע"ן

דכתיב (צראשית ד) אז הוחל לקרוא וגו':
צמרים. צמר היא פרשתא:
הרי זה מחרף ומגרף. שגביאס הראשונים תיקנו לומר צפרקים פסחים (דף קיג.) וזה הקוראה תמיד בלא עתה אינו אלא כמזמר שיר ומתלוץ:
פסוקי דומרא. שני מזמורים של הילוליס^א הללו את ה' מן השמים הללו אל צדקש:
דמדומי חמה. כשהיא אדומה שחרית אחרי הנלה מיד היא אדומה וערבית סמוך לשקיעתה:
עם שמש. עם זריחתה:
ולפני ירח. קודם אור הירח צעוד השמש לא שקעה:
ממשי מחולי בני מעיים. שמתייסרין ציסורין ומתמרקין מפני שהיא עמוקה ומתשעת מצעוד יוס וסצורין שחכה. וממוציאי שבת צצפורי שיושצת צראש החר וצעוד כשהחמה שוקעת נגליט שס אור גדול ומאחרין ללאת:
ממושיבי ציט המדרש. חזנים מאספי תלמידים ככל יוס לצא:
ממעמידי. מזמוינס לעת האוכל לומר הגיע עת לעמוד ולאכול:
ממחלקי. לעניים צרקה דאמרינן צצצא צתרא פ"ק (דף ס:)

צדקה נגצית צגשים ומתחלקת בצלשה והמחלקים אותה עליהם לצדוק לפי הצריך לכל אחד ואחד ופעמים שקרוצין דעתם לרחם על זה ולחלוק יותר מן הצורך שאומדין אותו צהרומה ואומדין את חצרו צצמנוס:
צעלטי וטניטי. כדי שהיו זכרים דלמר מר הרואה שיהיו צניו זכרים יצעול וישנה (עירובין דף ק:.)
לא קרימי לאשפי אשפי. שאף שיחת חולין שלי יש ללמוד הימנה חכמה:
אשפי ציטי. שהיא עיקר של ציט:
ולשורי שדי. שהוה עיקר של שדה דכתיב ורב תצאזות צכה שור (משלי יד:)
לא נספכלטי כו'. מרוב צניעות: והא אמרו לו כו'. וא"כ לרצי יוסי מה הוה ליה למיקרייה רצינו הקדוש:
נחם אצנטו. מן האצנטו ולמטה:
לא ראו קורוס כו'. (ס) כשפושט חלוקו [פושטון] כמו שהוה לוצשו דרך ראשו ומכסה את עצמו מחלה משום צניעות צסדינו מתחת ויושצ צמטמו:
לא אמרטי דצר וחורטי לאחורי. שאס צא מי שחמרתי עליו דצר ושאל אס חמרתי כן עליו לא חמרתי צי לאמר אינו כדצריו לפי שמתחלה אמת חמרתי. וקסצר כל מילתא דמתחמרלא צאפי מרה לית צה משום ליסנא צישא וכן מפרש צמסכת ערכין (דף טו:.)

דקיימתי מלוס ספילין. שלא הלך ארבע אמות בלא תפילין וכן לענין צליית:
עד דרמיא. שמקנה. וזה לשון תלית צליית כדאמרינן צעלמא (תענית ד' כג.) לא רמי חוטי:
דשליס ספספסיא. שגרסה:
עצירנא

אחרת צידוע שהוה אחרון וגרלה כמסיס (סידור דשי" ס"ו.) עם דמדומי חמה. תפלת יוצר עם הין החמה ותפלת המנחה עם שקיעת החמה (ברכות כס.) ייראוך עם שמש. זו תפלת יוצר, ולפני ירח. זו מנחה (שם.) לאשתי ביתי. שכל צרכי הכית על ידה נעשים והא עיקר הציט, וכן יוסי עיקר של שדה (גיטין כג.) וחזרתו לאחורי. לנלות מי יעמוד אחורי, שאף צפני העגלים איז ואמרו למה חמרת כן, לא חזרתי צי לאמר לא אמרתי אלא צפניהם הוליוו (ערכין סו.) תיתי לי.

טולס שכרי (קטן ק"ס.) שצר טוב (בבבזות ל.)

מסורת הש"ס

א) [צס"א: מלכויות] ב) [ע"ל פי: מוד"ס כלארן] ג) [נצי מוס' נדה יז: ד"ה עד שילונין] ד) [נצי מוס' בבבזות כ: ד"ה שמא וכו'] ה) [צברטס כט:] ו) [כמוזות קג:] ז) [מ"ק יז: ח] צ) צפריי אציעור, ט) [קטות לו:] י) גיטין נגד, יא) ערכין טו: [ע"ש צעש"י, לו] ולקמן ריש קיט. ז"ל רש"י מייני לי יטולס שכרי ובכמוזות ל. ז"ל רש"י מייני לי שצר טוב ועי' מוס' בבבזות כ: ד"ה שמא, ט) [תהלים קמח, קנן, ג] [נצלהשית דכח פרשה פנן, ט] [צברטס נה, ט] [פרק היה קורא הלל יא, ט] [נצי' מוס' צברטס לז: ד"ה כג,]



הגהות הב"ח

א) גב' בתבטיל של מרדין. יוצ צעירוצין ראש ד' ס"ט חמר רב חסדיל תבטיל של מרדין ופה ללז טטו לעיטס וכל שכן לגני מעיס ואמר אפי' הוה דימיצי ציט מפי וכו' וצס"ס מרוביט דף פ"ב ע"א חמשה דברים חלמו צשום צמשיע ומשחקן ומנהיל פניס ומרצה הרע והורג טיט צצצני מעיס ומכניס אהבה ומוציא קלאה וצפי צילע מעצדין ריש דף י"ז פירש"י לשנה ולא לנגלי ע"ש:
ב) [רש"י ד"ה לא ראו קורות מ' שפושט מלוקן. י"ב ס"א לא היה הופכו מרוב צצניעות שפשוטו מ' י"ב]



גליון הש"ס

גב' יהא חלקי ספספניי שבת בבבזריא צברינו יוסה פ"ח צברטס דף ע"א מנ ע"א מנ ד"מ צעצציה היו מנמריס הללס צע"ס מפני צכוד שצת שריטו ריח טוב וצפ"ר מעצדין ריש דף צמ"ס והיו עשין כן לצכוד שצת מ"ס מיראץ צלצר ש"ס להס חוספס יסריה שהיה להס צצצת ופשה צפרית השצת צריסין לצוגמר להסתי ריח טוב עיין שס. וענין זה צ' צלגויה. וכו"י מוציא צמחשויס מיומן מ"ה צ' יהא חלקי וכו' היינו עם אותס שמתחלה שצת המה צעצציה וצפוקין יומה צ' צלצורי צ' צברלא וצפורי מוך מוסס אחד צמ"ס ומאחרין:
ח) [תוס' ד"ה אילו וכו'] לא ידע ר"י. וכוה לקמן קלא ע"צ מוס' ד"ה קמ"ל וקלה ע"א מוס' ד"ה מי צצצת ובכמוזות דף כג ע"א מוס' ד"ה חסא:



מוסף רש"י

בפסוקין דומרא. ולכן אומרין שני פעמים כל השמות תהלו יח הללויה, דלמרין יהא חלקי מנמורי הלל ככל יוס, כלומר ששמיטין כל תהליס שחמר טו הללויה, וחס אינו כוסלו שני פעמים אינו נראה כמסיס וגרלה קאלו יס אחריו פסוקים הרבה, אצל עמה שחמור לאומרו פסם אחרת צידוע שהוה אחרון וגרלה כמסיס (סידור דשי" ס"ו.) עם דמדומי חמה. תפלת יוצר עם הין החמה ותפלת המנחה עם שקיעת החמה (ברכות כס.) ייראוך עם שמש. זו תפלת יוצר, ולפני ירח. זו מנחה (שם.) לאשתי ביתי. שכל צרכי הכית על ידה נעשים והא עיקר הציט, וכן יוסי עיקר של שדה (גיטין כג.) וחזרתו לאחורי. לנלות מי יעמוד אחורי, שאף צפני העגלים איז ואמרו למה חמרת כן, לא חזרתי צי לאמר לא אמרתי אלא צפניהם הוליוו (ערכין סו.) תיתי לי. טולס שכרי (קטן ק"ס.) שצר טוב (בבבזות ל.)

לה א מיי פ"ל מהל' שצת הלכה א סגנ עשין ל טור שר"ע אור"ח סימן רמב:
לו ב מיי פ"ן מהלכות תפלה הלכה יז טור שר"ע אור"ח סימן נא סעף ח:

לו ג מיי פ"ג מהלכות תפלה הלכה א' סגנ עשין יט טוש"ע אור"ח סימן פט סעף א וסימן רלג סעף א וצרי"ף כלן ובפ"ה צברטס כו. כו. וכן כנא"ש כלן וחס סי' ה':
לח ד טור שר"ע אור"ח סימן רסא סעף ב וסימן רלג סעף ב:

לח ה מיי פכ"א מהל' איסורי צילה הלכה כג טוש"ע אה"ע סימן כג סעף א צגנה:
כו ד טוש"ע אור"ח סימן ב סעף א י:
כא ח טוש"ע יוד" ס' רטו סעף כ צגה"ה:



תורה אור השלם

1 קום התחלץ בארץ לארקה ולקרבא בי לך אנתנה:
בראשית יז יז
2 גור בארץ הואת וארקה עמך ואברכך בי לך ולוירך אתן את כל ה'אצרה האל והקפתי את השבעה אשר נשבעתי לאברכה אבירי:
בראשית כו ג
3 ויהי וירך בצפר הארץ וירצה:
יהה וירצה:
וגנה וגברו כר כל משפחת הארקה וכו' דר:

בראשית כח יד
4 אשרך ויראל ש' כמוך עם טושע כן מן עורן ואשר חרב אנתרן ויחשו אבירי לך ואקח על כפותיהם חרף:
דברים לג כט
5 והתענג על ה' ויתן לך משאלת יקר:
תהלים לו ד
6 אם תחיש משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדש ה' מכבד ויבדדו מעשות דרידי:
צמטוצא חפצך ודבר דר:

7 אשרי אנוש יגיעה זאת וכן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו ושמר ידו מעשות כל רע:
ישעיהו נא ב
8 והיו ביום השביעי יצאו מן הקעס ללקט ולא מצאו:
שמות טו כז

9 ויבא עמלק ויחלם עם ויראל ברפידו:
שמות יז ח
10 כי בה אמר ה' לצריסים אשר ישמרו את שבתותי ויבדדו באשר באשר חפצתי ותחזיקם בבריתי:

ישעיהו נד ד
12 ויראו עם שקט ולפני ירח דור דורים:
תהלים עב ה



מוסף תוספות

א. ה' בעילות ממש. ריעי"א.
ב. [ן]הוה חישי דילמא בעיל לשם נוי בעלמא, ודומה לו כפוגע באשת אח. ריעי"א.
ג. שחינס מכונינס כ"כ שיצפו [ל]תפילות.
ד. מוס' צ"צ קסד: ד"ה עיין T. שאין שום אדם יכול לכוין בתפלתו היטב. מוס' צ"צ קסד: ד"ה עיין.



רב נסים גאון

אמר ר' יוסי יהא חלקי עם מכניסי שבת בטבריא ועם מוציאי שבתו בצפורי. לפי שטבריא הוה נמוכה והחמה שוקעת שם בעיר יומם והיו יושביה מקבלין עליון השבת משקיעת החמה אצלם,

ושקיעתה לשם קודש שקיעתה טפי ואחר לשם פני המזרח להכסיף ושוהין ומאדימין, והיו מקבלין עליון שימור השבת עד שמכסיפין פני המזרח התחתון והעליון ולפיכך הן משוכחים בזה הענין יותר מאנשי טבריא. ובמסכת ראש השנה (דף לא) בפרק יו"ט של ראש השנה משכחת וטבריא עמוקה מכלן, שאמר [ישעיה כס] ושפלת מארץ תדברי. ובמסכת מגילה בפרק מגילה נקראת (דף ון ו) ולמה נקראת שמה ציפורי, אמר רב פפא שיושבת בראש ההר כצפור. והרי נחבור לך מיכן כי טבריא נמוכה וציפורי גבוהה.